

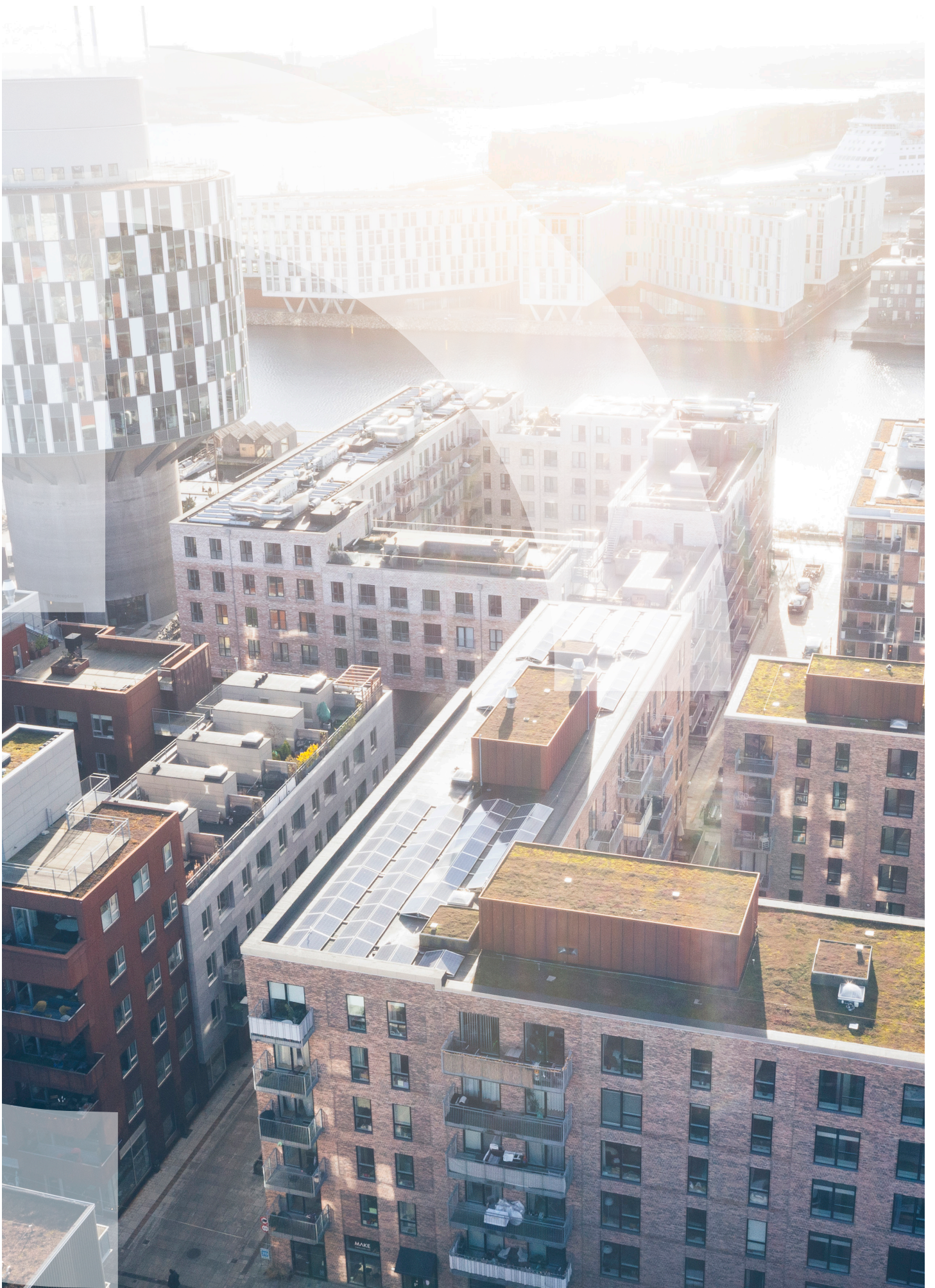

•••

Elnet til meget mere

11 anbefalinger, der sikrer,
at vi kan udbygge elnettet i tide

Marts 2023

••••

Elnet til meget mere

11 anbefalinger, der sikrer,
at vi kan udbygge elnettet i tide

Indhold

Forord	4
Sådan udbygger vi fremtidens elnet	6
Det leverer sektoren selv	7
Overblik over anbefalinger	16
11 anbefalinger, der sikrer, at vi kan udbygge elnettet i tide	17

Forord

Vi skal sikre et elnet til meget mere

Danskerne har i dag verdens bedste elnet. Vi oplever som forbrugere en høj grad af sikkerhed for, at der altid er strøm i stikkontakten og kraft på maskinerne i industrien, for det er der 99,996% af tiden. Samtidig er strømmen blevet grønnere og grønnere, i takt med at borgere og investorer har bygget mere vedvarende energi. I form af grøn strøm flyder den vedvarende energi gennem elnettet og forbinder vindmøller og solceller med elbiler, varmepumper og erhvervsliv – til gavn for både klimaet og forbrugernes økonomi.

De danske elnetselskaber er i altovervejende grad ejet af forbrugerne selv gennem andels-selskaber, hvor de danske elkunder har mulighed for og ret til at vælge repræsentantskab og bestyrelser. Sådan har det været i over 100 år i Danmark, og sådan har vi skabt verdens bedste elnet.

Gennem en længere årrække har udviklingen af elforbruget været stabil, men det vil stige markant i de kommende år frem mod og efter 2030. Ligesom stigende trafik kan belaste vores fysiske veje med kødannelse og trafikpropper, så vil vores elektriske motor-, lande- og villaveje blive ramt af manglende kapacitet, hvis vi ikke fortsætter med at opskalere og øge elnetinvesteringerne til fremtidens elproduktion og elforbrug. Elnetselskaberne er allerede i gang med at forstærke og udbygge elnettet, men der skal meget mere til i de kommende år.

Green Power Denmarks analyse viser, at der samlet set skal investeres i størrelsesordenen 49-57 mia. kr. i eldistributionsnettet i perioden 2024-2030. Investeringer, som gavner og styrker vores samfund.

Ud af de samlede investeringer udgør hele 30-38 mia. kr. investeringer til at servicere nyt elforbrug. Der er med andre ord behov for, at elnetselskaberne i forhold til en situation med et stabilt elforbrug øger investeringsniveauet til ca. det tredobbelte i alle årene frem til 2030. Helt konkret skal der investeres store summer i kabler og transformerstationer, som typisk skal betales hjem over en 40-årig levetid. Disse investeringsbeslutninger skal elnetselskaberne træffe med hidtil uset hastighed indenfor en reguleringsmæssig ramme, der kun er kendt 5 år frem. De ukendte langsigtede investeringsrammer må ikke sætte sig i investeringsusikkerhed.

For elnetselskaberne er klar til at fremskaffe finansieringen. Og investeringerne kan desuden foretages uden, at det frem mod 2030 bliver dyrere for den enkelte kunde at bruge el i hverdagen.

Det skyldes, at vi vil bruge mere og mere grøn strøm, og at prisen pr. transporteret kilowatt-time derfor kan holdes i ro frem mod 2030. Det er muligt, fordi vi har et godt udgangspunkt med et stærkt elnet. Samtidig har vi et godt udgangspunkt i den nuværende model for regulering af sektoren, som sætter den overordnede indtægtsramme for de lokale elnetselskaber. Denne regulering tilskynder til effektiv drift, og den gør det muligt at tilvejebringe kapital, der kan geninvesteres i udbygning og forstærkning af elnettet under hensyn til lokalområdets særlige forhold og behov. Denne reguleringsmodel har frem til nu understøttet en effektiv drift af elnetselskaberne. Denne model skal vi holde fast i.

For at fremtidssikre modellen er det imidlertid nødvendigt at justere visse elementer i sektorens regulering, så elnetselskaberne får mere langsigtet stabilitet og sikkerhed for at få dækket de store omkostninger, der knytter sig til udbygningen, mange år ud i fremtiden.

Målet for sektoren er, at investorer, virksomheder og borgere, der ønsker at opføre solceller og vindmøller, får hurtig levering af den nødvendige opkobling til elnettet. Det giver større sikkerhed for udbygningen af vedvarende energi.

Samtidig skal forbrugerne fortsat opleve en høj leveringssikkerhed i elnettet i 2030, så der stort set altid er strøm i kontakten. Samtidig vil det være hurtigt og let at få tilsluttet fx ladestandere eller varmepumper.

Danmark vil opleve en accelereret grøn omstilling, hvor fossilt energiforbrug hurtigere kan erstattes af grøn og CO2-fri strøm. Det vil bringe os tættere på de ambitiøse klimamål samtidig med, at vi viser vejen for andre lande. Hurtigere udbygning af solceller og vindmøller vil også sikre en lavere energipris til gavn for forbrugere og samfundet.

Vi glæder os over, at der i regeringsgrundlaget er fokus på at fjerne regulatoriske barrierer for udbygning af elnettet. Det er vigtigt, at disse hensigter omsættes til konkret lovgivning hurtigt, så der skabes klarhed og stabilitet om de regulatoriske rammer for, at elnetselskaberne kan fortsætte med at investere langsigtet i udbygningen af elnettet. Derfor foreslår Green Power Denmark at iværksætte en specifik og samlet el-infrastrukturpakke, og vi giver 11 anbefalinger til konkrete lovgivningsmæssige justeringer.

Sektoren er gået i gang med at bygge fremtidens elnet og bidrager til den grønne omstilling. Nu har vi brug for, at politikere og myndigheder moderniserer sektorens regulering, så vi kan langtidssikre udbygningen og opretholde verdens bedste elnet hele vejen til 2030 – og til meget mere.

God læselyst!

Kristian Jensen

Adm. direktør i Green Power Denmark

Sådan udbygger vi fremtidens elnet

For at understøtte den grønne omstilling i Danmark er der massivt behov for at udbygge elnettet. Elnetselskaberne er allerede i gang, og de kan levere meget selv. Men opgaven er så stor, at der også er behov for at modernisere de regulatoriske rammer.

Sammen kan vi sikre, at elnettet bliver udbygget til meget mere.

Derfor foreslår Green Power Denmark en samlet el-infrastrukturpakke, som på én gang kan skabe klarhed om de langsigtede investeringsrammer for udbygningen, øge hastigheden ved at fjerne unødigt bureaukratisk bøvvl og bidrage med hastighed i Energinets udbygning af eltransmissionsnettet.

Hvad leverer sektoren selv?	Hvad kan reguleringen bidrage med?
<ul style="list-style-type: none"> • Samlede investeringer for 49-57 mia. kr. i reinvestering, forstærkning og udbygning af det danske elnet i 2024-2030 • Fortsat høj leveringssikkerhed og stabile tariffer for kunderne • Netprodukter og tariffer, der understøtter nye og eksisterende kundegrupper i at bruge elnettet fleksibelt • Nye initiativer:<ul style="list-style-type: none"> • Transparente tilslutningstider og klare mål • Samlet indgang til forventet netudvikling	<ul style="list-style-type: none"> • Langsigtede rammer for elnetselskabernes investeringer
	<ul style="list-style-type: none"> • Fjerne unødigt administrativt bøvvl, der kan forsinke elnettets udbygning
	<ul style="list-style-type: none"> • Øge hastigheden i Energinets udbygning af eltransmissionsnettet

Det leverer sektoren selv

Det danske elnet vedligeholdes og udbygges løbende, men med de ambitioner, der er for udbygningen med vedvarende energi og elektrificering i Danmark, er én ting sikkert: Der skal udbygges elnet til meget mere end nogensinde før. I en ny analyse "Elnet til meget mere: Investeringer i eldistributionsnettet 2024-2040 og implementering af grønt tillæg" har Green Power Denmark grundigt analyseret, hvad elektrificeringen betyder for de lokale elnetselskabers investeringer og opgaveløsning.

Firedobling i efterspørgsel efter lynladere til elbiler på Sjælland

Elektrificeringen skal sættes på turbo i de kommende år, og elnetselskaberne oplever en markant stigning i efterspørgslen efter tilslutning af både produktion og forbrug.

Eksempler fra elnetselskaberne Cerius og Radius på Sjælland illustrerer udviklingen.

Selskaberne håndterede 40 projekter om lynladere til elbiler i 2021, mens tallet voksede til 160 projekter om lynladere i 2022. Selvom antallet af projekter blev firedoblet på et år, så steg tilslutningstiderne for lynladerprojekter ikke.

Et andet eksempel er tilslutningen af solcelleanlæg. I 2021 tilsluttede Cerius og Radius 2.943 solcelleanlæg hos private husstande. I 2022 var tallet tredoblet, hvor næsten 9.000 solcelleanlæg blev tilsluttet.

Tendensen som de to eksempler er udtryk for, ses hos elnetselskaber over hele landet.

I 2030 forventes der at blive produceret omkring 36 TWh (terawatt-time) grøn strøm fra anlæg, som er tilsluttet eldistributionsnettet, mod ca. 13 TWh i dag. Der er med andre ord tale om en tredobling af grøn elproduktion, mens elforbruget tilsluttet til eldistributionsnettet ventes at stige fra ca. 35 TWh i dag til minimum 48 TWh i 2030, jf. figur¹. Det svarer til en stigning på 37%.

¹ I samme periode forventes den samlede grønne elproduktion i Danmark, dvs. inkl. anlæg tilsluttet i eltransmissionsnettet, at stige fra 23 TWh til 108 TWh, og det samlede elforbrug i Danmark forventes at stige fra 38 TWh til 72 TWh.

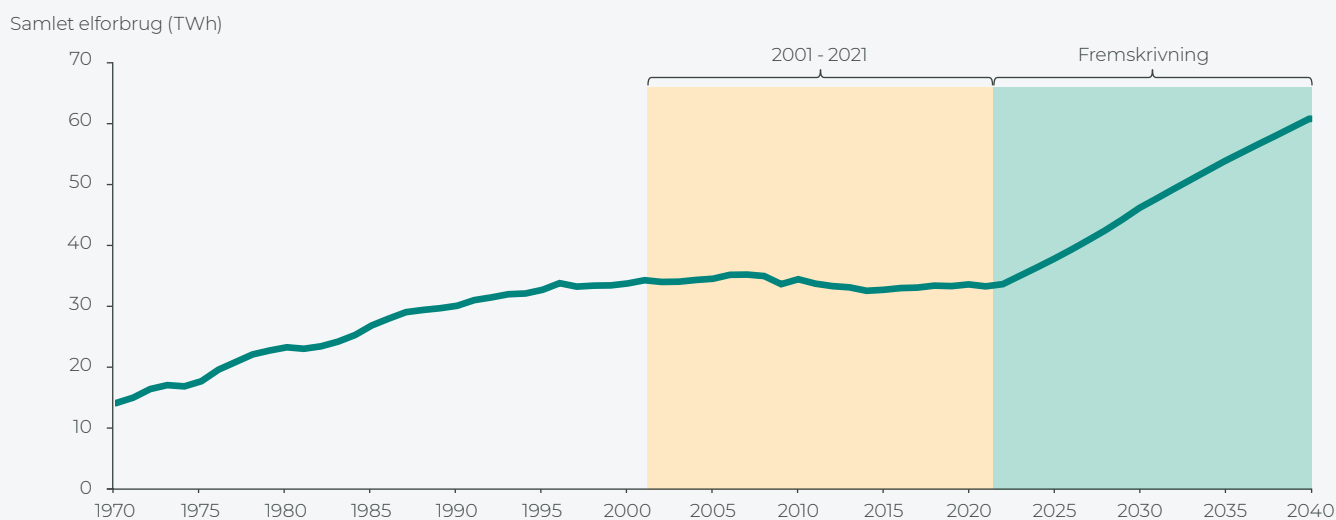
Figur 1

Udvikling i elforbruget fra eldistributionsnettet i perioden 1970-2040

En TWh (terawatt-time) svarer til 1.000.000.000 kilowatt-timer (kWh).

Det er et mål for den samlede energi, der bruges over en periode på et år.

1 TWh svarer til det samlede elforbrug i ca. 250.000 danske husholdninger i et år.

Kilde: Green Power Denmarks beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik og egen fremskrivning af elforbrug (AF21+). Anm.: Det bemærkes, at de historiske tal for elforbruget også indeholder elforbrug tilsluttet direkte til transmissionsnettet. Mængden af elforbrug tilsluttet direkte til transmissionsnettet har dog historisk været meget begrænset.

Sektoren vil investere 49-57 mia. kr. i udbygning af elnettet

For at matche det stigende elforbrug med den øgede produktion af grøn strøm og samtidig fastholde elnettets høje leveringssikkerhed skal elnetselskaberne investere i mange flere kabler, transformestationer og ikke mindst i digitalisering. Green Power Denmarks analyse viser, at der bliver behov for merinvesteringer i størrelsesordenen 30-38 mia. kr. i perioden fra 2024-2030.

Ud over merinvesteringer er der reinvesteringer i ældre elnet, der under alle omstændigheder skulle have været foretaget for at opretholde det nuværende elforbrug med den høje leveringssikkerhed, som danske husholdninger og virksomheder i dag nyder godt af. Sidste gang vi i Danmark foretog en massiv udbygning af elnettet var for ca. 50 år siden, og disse kabler og transformestationer står nu over for udskiftning. De nødvendige reinvesteringer beløber sig til 19 mia. kr.

Elektrificeringen kræver således investeringer på i alt 49-57 mia. kr. i eldistributionsnettet i perioden frem til og med 2030. Hvor store investeringerne præcist ender med at blive afhænger af en række forhold, herunder graden af såkaldt fleksibelt elforbrug, der reducerer det samtidige forbrug fra elnettet. Graden af fleksibilitet afhænger af, i hvor høj grad forbrugerne er i stand til og ønsker at flytte elforbrug til tidspunkter, hvor der er mindre trængsel i elnettet. Fx kan elbilen lades op om natten, hvor der er lavt elforbrug, i stedet for samtidig med at vi laver aftensmad, ser fjernsyn og vasker tøj. På den måde kan vi bruge det eksisterende elnet bedre og dermed reducere behovet for investeringer i ny kapacitet.

Der vil være en tilsvarende udvikling med transport af markant mere strøm i eltransmissionsnettet, som ejes af staten via Energinet. Green Power Danmarks analyse omfatter ikke investeringsbehovet for yderligere investeringer i eltransmissionsnettet. Energinet vurderer selv, at der skal investeres 25 mia. kr. i eltransmissionsnettet over de næste fem år.²

Udbygningen er godt i gang, og sektoren forbereder sig på at bygge elnet til meget mere

Sektoren er godt i gang med at udbygge og forstærke elnettet, så det imødekommer kundernes efterspørgsel og skaber grøn omstilling i Danmark.

Herunder er eksempler på, hvordan elnetselskaber fx arbejder på at højne hastighed og effektivitet i praksis:

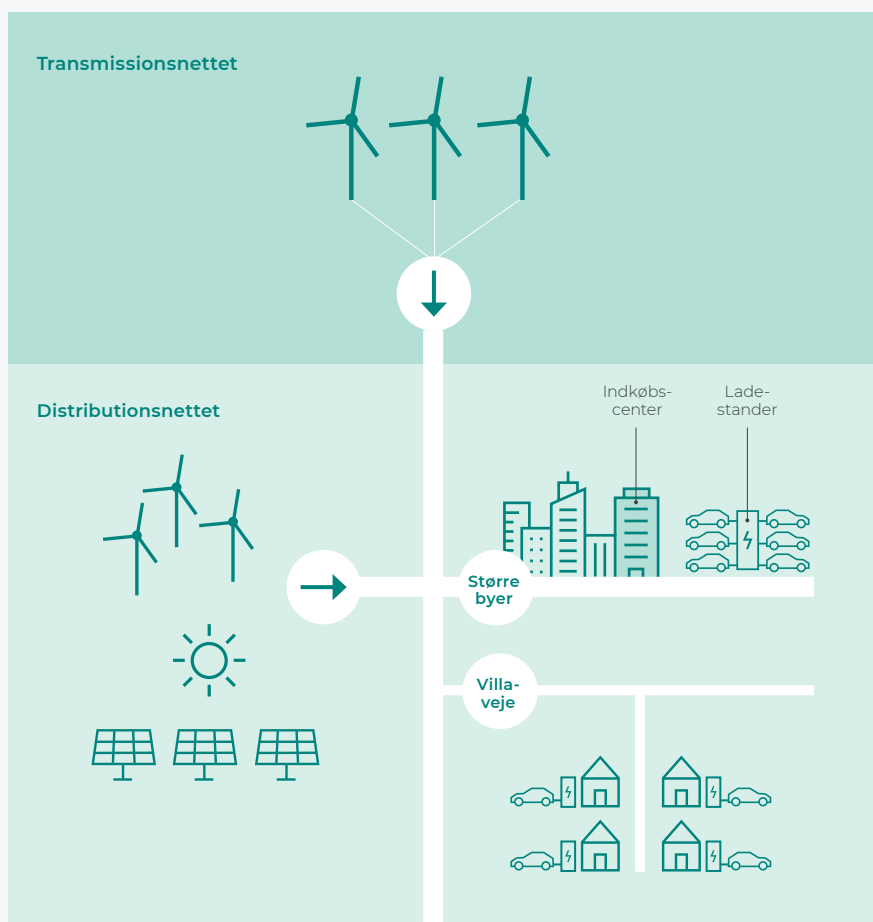
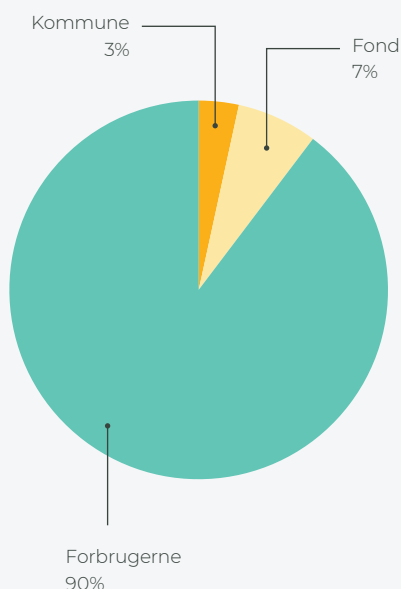
- Flere medarbejdere til elnettets udbygning, planlægning og drift
- Udvikling af mere agilt samspil med entreprenører
- Standardiserede udbud af flere typer af udbygningsprojekter, fx nye hovedstationer
- Større materialeindkøb fra flere leverandører (længerevarende leverandørkontrakter)
- Standardiseret projektstyring af mindre solcelleanlæg
- Samarbejde med Energinet om optimering af nettilslutning

² Nyhed på Energinets hjemmeside fra den 28. september 2022, "Vi fjerner forhindringer, så vi kan få elnet til tiden".

Elnettet i Danmark er opdelt i eltransmission og eldistribution

Eldistributionsnettet er den del af elnettet, der er tættest på forbrugerne og kan bedst beskrives som elnettets landeveje og villaveje. Eltransmissionsnettet kan tilsvarende beskrives som elnettets motorveje. Eldistributionsnettet drives af knap 40 større og mindre elnetselskaber. Forsyningstilsynet holder opsyn med området grundet selskabernes naturlige monopol i geografiske opdeltede områder af Danmark. Langt de fleste elnetselskaber er andelsejede af forbrugerne selv, men der er også kommunalt og fondsejede elnetselskaber. Elnetselskaberne skal drive, vedligeholde og udbygge elnettet ud fra fastlagte rammer. Det er justeringer af disse rammer, som dette udspil indeholder forslag til. Eltransmissionsnettet ejes og drives af den selvstændige offentlige virksomhed Energinet, der også er ansvarlig for balanceringen af det danske energisystem.

Elforbrug (kWh) fordelt på elnetselskabets ejerskabstype

Sektoren vil fortsat levere høj leveringssikkerhed og stabile tariffer

På trods af at investeringsniveauet skal stige markant, viser Green Power Denmarks analyse, at det er muligt at holde forbrugernes gennemsnitlige pris pr. transporteret kWh i ro frem til 2030, fordi der skal transporteres markant mere el i fremtiden, og der dermed vil være flere kunder til at betale tariffen, som prisen for at få transporteret strøm kaldes. I perioden 2031-2040 indikerer analysen en mindre stigning i den gennemsnitlige pris pr. transporteret kWh. Jo længere vi kigger ud i fremtiden, jo større usikkerhed er analysens resultater dog behæftet med.

Leveringssikkerheden i elnettet forventes samtidig at kunne holdes på det nuværende høje niveau, så der også i 2030 stort set altid er strøm i kontakten. I dag er det danske elnets leveringssikkerhed blandt den bedste i Europa og svarer til, at den enkelte kunde oplever udfald på ca. 21 minutter om året. I praksis bemærkes afbrud af de færreste husholdninger, og leveringssikkerhed er en betydelig konkurrencefordel for dansk erhvervsliv, som er sikre på næsten uafbrudt produktion.

Sektoren vil arbejde for at understøtte nye og eksisterende kundegrupper i at bruge elnettet fleksibelt

Elnetselskaberne understøtter også samfundets stigende elforbrug ved at tilskynde fleksibel brug af elnettet. Investeringerne i den grønne omstilling kan nemlig reduceres, hvis elnettet udnyttes fleksibelt.

Green Power Denmark har i tre scenarier analyseret forskellige grader af fleksibelt elforbrug, der reducerer det samtidige forbrug fra elnettet. Forskellen på fleksibelt elforbrug svarende til det historiske niveau og et scenarie, hvor elforbruget i høj grad reagerer på elnetselskabernes tiltag for at aktivere forbrugsfleksibilitet, ligger på 8 mia. kr. samlet over de næste syv år. Dette er baggrunden for spændet mellem 49 og 57 mia. kr. i investeringer til at imødekomme elektrificeringen. Se boks på side 12, der forklarer hvad fleksibelt elforbrug er, og hvordan det kan aktiveres.

Elnetselskaberne har gennem de senere år udviklet tariffer og netprodukter, så de understøtter fleksibilitet. Det omfatter tidsdifferentierede tariffer, der varierer over døgnet og afspejler belastningen af elnettet, effektbetaling for industrikunder efter den enkelte kundes samtidige træk på elnettet samt tilslutning med frivillig mulighed for at blive koblet fra nettet i spidsperioder mod en reduceret tilslutningsbetaling.

Fleksibilitet i elforbruget kan holde udgifterne nede

De danske elnetselskaber skal investere milliarder frem mod 2030, så elnettet blandt andet kan håndtere elforbrug i den såkaldte kogespids, hvor danskerne laver aftensmad, og der derfor er mest trængsel i elnettet.

Når elnettets nødvendige kapacitet – og dermed elnetselskabernes investeringsbehov – skal opgøres, afhænger det særligt af trængslen i elnettet på de tidspunkter, hvor der forbruges mest el samtidigt. Jo mere strømmen forbruges samtidigt, jo større kapacitet er der brug for, hvorfor investeringsbehovet afhænger af, hvordan forbruget fordeler sig over døgnet 24 timer.

Ved at fremme fleksibel brug af elnettet, fx i form af tidsdifferentierede tariffer, er det muligt at reducere samtidigheden i brugen af elnettet over døgnet 24 timer, hvilket reducerer behovet for udbygning af nyt elnet.

Øget brug af fleksibilitet har potentiale til at reducere de samlede investeringer i elnettet i perioden 2024-2030 med 8 mia. kr., hvilket bliver til en besparelse for forbrugerne.

Vidste du?

Samlet set skal der graves i omegnen af 27.000 km kabel ned frem mod 2030, for at eldistributionsnettet kan håndtere det øgede elforbrug og den øgede elproduktion med samme høje leveringssikkerhed som i dag, viser estimer fra Green Power Denmark.

Nyt initiativ om transparente tilslutningstider og mål for hastighed

I takt med at elnettet allerede i dag udbygges kraftigt og på sigt skal udbygges til meget mere, oplever elnetselskaberne et tiltagende fokus på hurtig tilslutning af nyt elforbrug og ny produktion af vedvarende energi.

Elnetselskaberne har styrket dialogen med de forskellige kundetyper for at sikre en bedre forståelse af de parametre, der er vigtige for kunderne – og for at kunne planlægge en så hurtig udbygning af elnettet som muligt. For at understøtte kundedialogen yderligere vil elnetselskaberne gennem Green Power Denmark igangsætte et arbejde med at udvikle et forpligtende og dokumenterbart mål for tilslutningstider i elnettet.

Det er dog vigtigt at bemærke, at elnetselskaberne ikke altid har fuld kontrol over tilslutningshastigheden, hvilket skal afspejles i målemetoden. Eksempelvis kan kommunal behandlingstid og manglende kapacitet i eltransmissionsnettet påvirke, hvor lang tid det samlet set tager for en kunde at blive tilsluttet elnettet. Mangel på arbejdskraft og materiel kan ligeledes være udfordringer, som påvirker tilslutningstiderne. Fokusområder for netselskaberne er lige nu derfor blandt andet at tiltrække og fastholde arbejdskraft samt at styrke samarbejdet med leverandører (se boks på side 9).

Nyt initiativ om en samlet kunderettet indgang til forventet netudvikling

Elnetselskabernes kendskab til det lokale elnet og den lokale udvikling i elforbrug og elproduktion gennem dialog med kunder og andre aktører udgør et stærkt fundament for en accelereret elektrificering.

Et værktøj til at opsamle det lokale kendskab kan være et revideret koncept for de netudviklingsplaner, som selskaberne netop i 2022 har udfyldt for første gang og fremover skal offentliggøre hvert andet år. Konceptet for netudviklingsplanerne bør revideres for at kunne danne grundlag for det politisk udtrykte ønske i regeringsgrundlaget om at tilvejebringe grundlaget for en netudbygningsplan, herunder identificere barrierer for udbygningen af elnettet. Det er afgørende for at sikre hastighed og effektivitet i udbygningen af elnettet, at planlægningen forankres i det enkelte elnetselskab, så der kan tages højde for lokale forhold i tæt dialog med berørte kunder.

Elnetselskaberne vil gennem Green Power Denmark arbejde på at udvikle en samlet indgang til den forventede netudvikling, som stiller et nemt tilgængeligt overblik over informationer til rådighed for forskellige kundegrupper og eventuelt kan kombineres med eksisterende platforme som fx kapacitetskortet.

11 anbefalinger der understøtter et elnet til meget mere

Den grønne omstilling og elektrificeringen stiller høje krav til elnetselskaberne om hurtig sagsbehandling og tilslutning af både nyt og større forbrug og ny produktion af vedvarende energi i form af vindmøller og solceller. Det er et ønske, der også er fremsat på EU-niveau, og som Green Power Denmark og elnetselskaberne allerede spiller aktivt ind i at virkeliggøre.

Elnetselskaberne tager, som beskrevet i forrige afsnit, ansvar for at opfylde de krav og forpligtelser, der er nødvendige for at sikre en vellykket elektrificering og en grøn omstilling i Danmark frem mod 2030. Men for at kunne fortsætte med at levere på opgaven er det nødvendigt, at reguleringen understøtter elnetselskabernes betydelige langsigtede investeringer med stabilitet og forudsigelighed.

Den nuværende lovgivning er udformet til et samfund med konstant elforbrug. Den påfører eksempelvis betydelige risici for elnetselskaber, der er på forkant med omstillingen. Det er meget uheldigt, eftersom investeringer på forkant med udviklingen er et af værktøjerne til at sikre hurtig tilslutning af nyt elforbrug og ny produktion af vedvarende energi, som er nødvendig for Danmarks grønne omstilling.

Green Power Denmark kommer med 11 anbefalinger, der vil forbedre elnetselskabernes rammer for at udbygge elnettet effektivt, fleksibelt og i det rette tempo. Anbefalingerne tæller for det første regulatoriske justeringer, der sikrer langsigtede investeringsrammer for udbygning af elnettet uden at bryde med den grundlæggende indtægtsrammeregulering. Herefter følger anbefalinger, der øger hastigheden i udbygningen ved at fjerne unødigt administrativt bøv, og endelig følger anbefalinger, der sætter fokus på Energinets udbygning af eltransmissionsnettet.

Vi opfordrer regeringen til at indkalde Folketinget til forhandlinger om en samlet el-infrastrukturpakke i første halvdel af 2023, så elnettets nødvendige rammer kommer på plads i én samlet pakke, der justerer de relevante stilleskruer i elnetselskabernes regulering. Så vil elnetselskaberne på et moderniseret og forudsigeligt reguleringsgrundlag kunne fortsætte med at sikre, at Danmark har et elnet til en grøn fremtid.

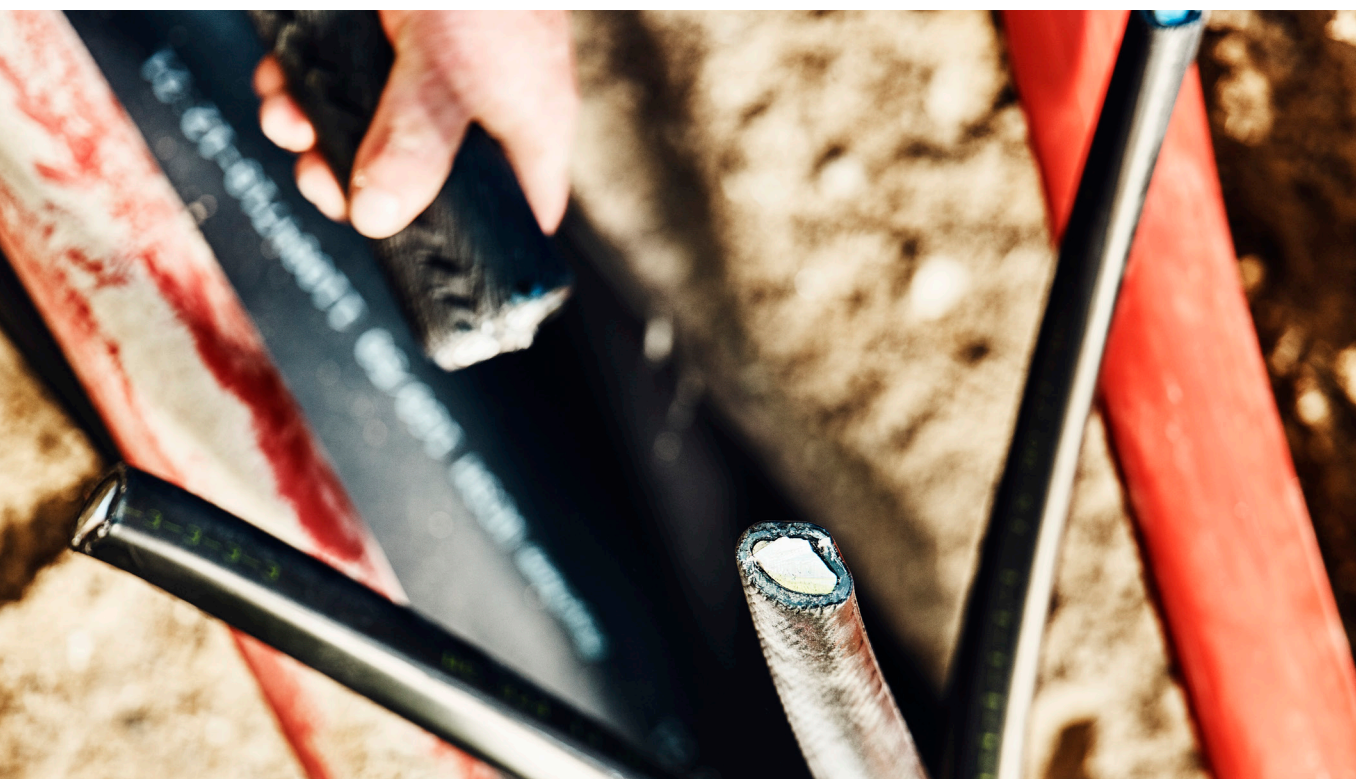
Den økonomiske regulering af elnettet sker gennem indtægtsrammer

I Danmark er der knap 40 elnetselskaber med bevilling til at drive elnetvirksomhed i et afgrænset geografisk område. Elnetselskaberne er naturlige monopoler i deres respektive områder, da det er mest samfundsøkonomisk fordelagtigt, at et enkelt selskab forsyner et givent område, frem for at elnettet deles mellem konkurrerende virksomheder med net på kryds og tværs som en mulig konsekvens.

Da elnettet er et naturligt monopol, reguleres elnetselskabernes indtægter i blandt andet elforsyningsloven³ og indtægtsrammebekendtgørelsen⁴. Reguleringen fastsætter en årlig indtægtsramme for hvert elnetselskab, som er den maksimale indtægt, elnetselskabet må opkræve hos elkunderne. Indtægtsrammerne baseres på historiske omkostninger og er i udgangspunktet faste i femårige reguleringsperioder. Indtægtsrammereguleringen er en vigtig mekanisme, da den sikrer lave priser for forbrugerne ved at skabe incitament til en effektiv drift af elnettet.

Indtægtsrammereguleringen har fokus på en effektiv drift af elnettet, da elnetselskaberne indenfor en reguleringsperiode kan beholde en del af en eventuel ekstraordinær effektiviseringsgevinst. Ved overgangen til en ny reguleringsperiode vil indtægtsrammen blive sat lavere som følge af elnetselskabets effektiviseringer, og dermed overgår effektiviseringsgevinsten til kunderne i form af lavere tariffer.

Denne mekanisme er central for reguleringen og sikrer i sig selv en fortsat effektiv drift og udbygning af elnettet. Den bør der ikke ændres ved.

Oversigt over anbefalinger

Anbefalinger, der understøtter langsigtede investeringer i udbygningen af elnettet

- 1 Skab klarhed om fornyelse af bevillinger til at drive elnetvirksomhed nu** | Sikrer elnetselskaberne klarhed, så de ansvarligt og oplyst kan binde store investeringsbeløb i elnettet med en levetid på mange årtier.
- 2 Nyt grønt tillæg skal sikre et moderne elnet på forkant med elektrificeringen** | Sikrer, at elnetselskaberne fortsat kan udvikle elnettet rettidigt, så det kommer på forkant med fremtidens øgede forbrug af grøn strøm.
- 3 Afskaf ensidige sparekrav** | Opgør med at elnetselskaberne alene måles på, hvor meget de kan skære i budgettet.
- 4 Afskaf automatisk 5%-regel** | Reducerer elnetselskabernes usikkerhed forbundet med investeringer, der leverer på kundernes efterspørgsel.
- 5 Et hurtigere og mere fokuseret forsyningstilsyn** | Tilpasser tilsynets arbejdsopgaver, så de understøtter grøn omstilling, fx med fokus på kortere sagsbehandlingstider.

Anbefalinger, der øger hastigheden i udbygningen ved at fjerne unødigt administrativt bøvl

- 6 Ophæv differenceloftet, så stigende elpriser ikke tager ressourcer væk fra elnetudbygningen** | Sikrer, at elnetselskaberne ikke rammes unødigt hårdt af prisstigninger, så elnetudbygningen fremmes.
- 7 Forenkling af indtægtsrammens håndtering af solceller på bygninger og lign.** | Gør det nemmere og hurtigere at håndtere 'papirarbejdet' forbundet med tilslutning af mindre solceller og andre mindre vedvarende energi-anlæg.
- 8 Offentlige anlægsprojekter skal tage højde for deres omkostninger for elnettet** | Sikrer, at kommuner og stat tager større hensyn til værdien af eksisterende kabler i jorden, når de bygger nyt.
- 9 Indfør en forenklet proces i ekspropriationssager** | Sikrer hurtigere afgørelser i ekspropriationssager til gavn for både ledningsejere og lodsejere.

Anbefalinger, der øger hastigheden i Energinets udbygning af eltransmissionsnettet

- 10 Udnyt Energinets mulighed for at afvige fra Energistyrelsens analyseforudsætninger, når det kan øge hastigheden** | Gør at Energinets udbygning af eltransmissionsnettet kan ske mere tidssvarende.
- 11 Gør ventetiden kortere på miljøgodkendelser til eltransmissionsnettet** | Gør det lettere for Energinet hurtigt at tilslutte nye vindmøller, solceller og PtX-anlæg ved at fjerne unødigt bureaukrati.

1) Skab klarhed om fornyelse af bevillinger til at drive elnetvirksomhed nu

Green Power Denmark ønsker klarhed om fornyelse af elnetselskabernes bevillinger. De nuværende tilladelser til at drive elnettet udløber i 2025, men Klima-, Energi- og Forsyningsministeren bør allerede i 2023 tage stilling, så der er klarhed om tilladelserne for de kommende årtier, og fremtidige investeringer i elnettet dermed bedre kan planlægges.

Efter elforsyningslovens § 19 kan elnetvirksomhed kun udøves efter bevilling. Bevilling meddeles efter loven for mindst 20 år af Klima-, Energi- og Forsyningsministeren for et nærmere afgrænset område.

Elnetselskaberne står over for meget store investeringer i elnettet. Der er både tale om reinvesteringer i det eksisterende net, men også om udbygning og forstærkning af elnettet, som er helt nødvendigt for at kunne understøtte den grønne omstilling. Det er derfor centralt for elnetselskaberne at have den nødvendige langsigtede sikkerhed for bevilling, herunder for de vilkår, der er knyttet hertil. Denne sikkerhed er helt afgørende, når selskaberne skal binde store investeringsbeløb i elnettet via aktiver, som ofte tilbagebetales over 40 år.

Green Power Denmark anbefaler, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeren allerede i 2023 udsteder de nye bevillinger på samme vilkår som de eksisterende.

2) Nyt grønt tillæg skal sikre et moderne elnet på forkant med elektrificeringen

Green Power Denmark opfordrer Folketinget til at vedtage en mekanisme, som sikrer, at meromkostningerne som følge af elektrificeringen tillægges elnetselskabernes indtægtsrammer. Et sådant 'grønt tillæg' er afgørende for, at reguleringen understøtter de nødvendige milliardinvesteringer i eldistributionsnettet, som elnetselskaberne skal foretage frem mod 2030. Da de markante investeringer vil blive fulgt af et højere elforbrug, kan elnettariffen samtidig holdes i ro.

Folketinget var allerede i 2021 klar over problemerne med den nuværende regulering af elnetselskaberne og besluttede i den politiske aftale: "En effektiv og fremtidssikret elinfrastruktur til understøttelse af den grønne omstilling og elektrificeringen", at elnetselskabernes indtægtsrammer fra 2024 forøges med et grønt tillæg. Denne del er aldrig blevet udmøntet, og det er nu på tide, at Folketinget aftaler den konkrete udformning af et grønt tillæg, så vi ikke risikerer, at udbygningen af elnettet forsinkes.

Ifølge aftalen fra 2021 skal det grønne tillæg bestå af to dele: i) en automatisk indikator for de omkostninger, der er forbundet med mindre elkunder, og ii) et ansøgningsbaseret tillæg for omkostninger, der er forbundet med større elkunder. Green Power Danmarks analyse "Elnet til meget mere: Investeringer i eldistributionsnettet 2024-2040 og implementering af grønt tillæg" behandler dybdegående elnettets investeringsbehov og udmøntningen af det grønne tillæg.

Nedenstående anbefalinger er baseret på analysen og bygger på opdelingen mellem en automatisk indikator og et ansøgningsbaseret tillæg, som blev fastsat med den politiske aftale fra 2021. Hvis indikatoren på sigt også kommer til at rumme forbruget fra større elkunder, bør den anbefalede vægtning og mulighederne for ansøgningsbaserede tillæg justeres derefter.

Konkret anbefaler Green Power Denmark, at den nye automatiske indikator baseres på kWh-forbruget fra mindre elkunder og vægtes med ca. 0,7%. Dvs. at en stigning i elforbruget på 1% medfører en stigning i indtægtsrammen på 0,7%. Indikatoren bør implementeres i tillæg til de eksisterende automatiske indikatorer.

Green Power Denmark anbefaler, at det nye ansøgningsbaserede tillæg til dækning af elnettets meromkostninger i forbindelse med elektrificering ved større forbrugere konkret dækker meromkostninger ved a) større eksisterende kunders øgede forbrug samt b) it- og cybersikkerhed.

3) Afskaf ensidige sparekrav

Green Power Denmark foreslår at sætte de stramme effektiviseringskrav på pause i de næste 10 år, hvor vi ved, at investeringsbehovet bliver usædvanligt højt. På den måde bliver ingen straffet for at turde udbygge det lokale elnet til tiden. Tiden er ikke til at måle elnetselskaberne på, hvor meget de kan skæres ned, men til at fjerne barrierer for, at elnetselskaberne kan fortsætte med at øge investeringsniveau og hastighed.

Historisk har udviklingen i elforbruget været så stabil, at elnettet har kunnet håndtere usikkerheden forbundet med, at tilsynet med sektoren primært er sket på bagkant med udviklingen. Men nu er tiden en anden, og både de individuelle og generelle effektiviseringskrav spænder ben for, at elnettet følger med i det nødvendige temposkifte i elektrificering og udbygning af vedvarende energi.

Den løbende benchmarking sammenligner elnetselskabernes effektivitet på en række parametre, fx selskabernes totale omkostninger i forhold til deres leverede mængde elektricitet og antallet af kunder. På baggrund af sammenligningen bliver de selskaber, som ikke har de relativt laveste omkostninger, pålagt et effektiviseringskrav i form af en reduktion af deres indtægtsramme. Samtidig indeholder indtægtsrammereguleringen et generelt krav for alle selskaber om at reducere omkostninger, ligesom man kender det fra fx grønthøstermetoden.

Begge effektiviseringskrav giver elnetselskaberne incitament til at afvente udviklingen, inden der foretages nye investeringer. Fx indebærer benchmarkingen, at øgede investeringer udløser et individuelt effektiviseringskrav, hvis de ikke samtidigt følges op af en tilsvarende øget transporteret mængde eller antal kunder.³ Det svarer til, at staten først investerer i nye motorveje, når hele kapaciteten på eksisterende motorveje er fuldstændig udnyttet. I dag investeres der heldigvis i transportinfrastruktur ud fra den forventede trafikudvikling. Green Power Denmark ønsker en tilsvarende investeringstilgang til elinfrastrukturen, der tager hensyn til den forventede udvikling i brugen af elnettet, så reguleringen ikke modarbejder, at elnetselskaberne investerer på forkant i en god balance mellem hensynet til grøn omstilling og lave priser.

En bevægelse væk fra mekaniske effektiviseringskrav ændrer ikke på, at indtægtsrammereguleringen i sig selv fortsat vil give et meget stærkt effektiviseringsincitament.

³ Hvis en investering viser sig ikke at stå mål med behovet, kan det potentielt udløse effektiviseringskrav i hele investeringens levetid, der ofte er 40 år. Og selv i det tilfælde, hvor efterspørgslen efter en årrække viser sig at have været god, kan investeringen på den måde stadig have medført effektiviseringskrav i årene op til dette.

Historisk har elnetselskaberne haft fokus på at sikre lave tariffer i kombination med høj leveringsikkerhed. Nu oplever elnetselskaberne, at det på samme måde er et vigtigt kvalitetsparameter for kunderne, at nye forbrugs- eller produktionsenheder kan tilsluttes hurtigt til nettet. For at skabe synlighed om elnetselskabernes indsats og ikke mindst for, at kunderne ved, hvilken tilslutningstid, de kan forvente, vil elnetselskaberne, som beskrevet på side 13, igangsætte et arbejde med at udvikle mål for elnettets tilslutningstid.

! Green Power Danmark anbefaler at suspendere reguleringens generelle og individuelle effektiviseringskrav i 10 år, så elnetselskaberne indenfor indtægtsrammereguleringens øvrige effektiviseringsmekanismer kan træffe de langsigtede og lokalt rigtige investeringsbeslutninger, der understøtter en hurtig grøn omstilling.

4) Afskaf automatisk 5%-regel

Green Power Denmark foreslår, at den såkaldte 5%-regel afskaffes, da den indebærer langstrakt sagsbehandling og modarbejder en forøgelse af investeringsniveauet. Forsvinder reglen, vil elnetselskaberne mere trygt og dynamisk kunne levere på kundernes stigende efterspørgsel uden risiko for at blive sendt til langvarige kontroller hos Forsyningstilsynet med potentiel reduktion af indtægtsrammen som konsekvens.

Hvis et elnetselskabs omkostninger over en reguleringsperiode (fx 2018-2022) stiger med over 5% i forhold til, hvad der var forventet ved beregning af indtægtsrammen, kan elnetselskabet risikere at blive ramt af en nedsat indtægtsramme i den efterfølgende reguleringsperiode (fx 2023-2027). Elnetselskabet vil i så fald blive taget ud til omkostningsgenmængning hos Forsyningstilsynet. Risikoen for at blive ramt af 5%-reglen er forhøjet, hvis elnetselskabet rettidigt har investeret i at være på forkant med omstillingen for at være klar til hurtigt at tilslutte nye kunder.

5%-reglen er udformet i en tid, hvor elforbruget i Danmark var konstant, og elnettet derfor ikke havde det markante investeringsbehov, som er tilfældet i dag. Hensigten med reglen var at identificere, hvis der skulle være enkelte elnetselskaber, som ikke reagerede tilstrækkeligt på indtægtsrammereguleringens indbyggede effektiviseringsincitament.

I dag og i de kommende år er det i samfundets interesse, at elnetselskaberne investerer markant, og at omkostningerne dermed stiger i takt med elektrificeringen. Uden investeringer bliver elnettet mindre pålideligt, og forbrugere såvel som producenter af grøn strøm vil ikke få den kvalitet, de efterspørger. Med andre ord modarbejder 5%-reglen, at elnettet kan imødekomme det fremadrettede kapacitetsbehov, når det opstår, og reglen modarbejder derfor også en rettidig grøn omstilling.

Green Power Denmark anbefaler, at 5%-reglen afskaffes. Regelændringen bør være gældende fra og med Forsyningstilsynets indtægtsrammeafgørelser for 2022, der træffes ultimo 2023.

5) Et hurtigere og mere fokuseret forsyningstilsyn

Green Power Denmark foreslår, at reguleringen af Forsyningstilsynets arbejdsopgaver tilpasses for at sikre en hurtig og effektiv grøn omstilling. Forsyningstilsynet skal ikke være en hindring for den grønne omstilling, men en effektiv og hurtig partner for virksomheder og forbrugere. Derfor er det vigtigt, at ressourcerne fokuseres på tilsynsopgaven, og at sagsbehandlingstiderne er korte.

Forsyningstilsynet er en helt central myndighed, når vi skal sikre, at den grønne omstilling sker både hurtigt og effektivt – til gavn for samfund og forbrugere. EU stiller på fornuftig vis krav om, at medlemslandene skal have uafhængige forsyningstilsyn. Der er dog mulighed for, at medlemslandene kan tilrettelægge kravene på den bedste måde, og her er vi i Danmark endt med en model, der ikke passer til de store investeringer, vi står foran. Det er opgavernes omfang og anvendelsen af ressourcerne, der bør ses på.

Den nuværende prioritering af ressourcer har resulteret i meget lange sagsbehandlingstider. Det tager fx typisk tilsynet ni måneder eller længere at godkende nye tariferinger, som er afgørende for at understøtte den grønne omstillings udvikling. Den langtrukne sagsbehandling lægger beslag på mange ressourcer hos bl.a. elnetselskaberne. Tilsynet mangler samtidig en større gennemsigtighed af prioriteringer af de knappe ressourcer til sagsbehandling i forhold til at understøtte en hurtig grøn omstilling. Sektoren bifalder derfor, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets evaluering af Forsyningstilsynet anbefaler større fokus på sagsbehandlingstider og vejledningsopgaven.

Forsyningstilsynets formål og opgaver fremgår af lov om Forsyningstilsynet samt sektorlovene – lov om elforsyning, lov om gasforsyning, lov om varmforsyning, lov om fremme af vedvarende energi, lov om miljøbeskyttelse - samt EU-reguleringen.

Der er behov for at se på en ændring af denne regulering, særligt med henblik på ændring af Forsyningstilsynets formål, arbejdsopgaver og finansiering, for at sikre, at Forsyningstilsynet kan træffe beslutninger i et tempo, der matcher udviklingen i sektoren.

⁴ Lov nr. 690 af 8. juni 2018.

Green Power Denmark anbefaler, at Lov om Forsyningstilsynet⁴ præciseres, så formålet ændres fra et snævert fokus på billigst mulige forbrugerpriser til bredere samfundsøkonomiske interesser og etablering af rammer for en hurtig grøn omstilling.

Green Power Denmark anbefaler, at lovforberedende opgaver som analyser ift. udvikling af reguleringen og rådgivning af Klima-, Energi- og Forsyningsministeren flyttes fra tilsynet og placeres under politisk kontrol i Energistyrelsen eller i Klima-, Energi og Forsyningsministeriet. Dermed fokuseres tilsynets ressourcer på sagsbehandling og øvrige tilsynsopgaver.

Endelig bør tilsynet fremover finansieres over Finansloven og ikke gennem gebyrfinansiering. Dette vil øge gennemsigtigheden, omkostningsbevidstheden og sikre fokus på de opgaver, der fremmer hastigheden i den grønne omstilling.

6) Ophæv differenceloftet, så stigende elpriser ikke tager ressourcer væk fra elnetudbygningen

Green Power Denmark mener, at differenceloftet bør ophæves, så øgede udgifter til nettab ikke lægger beslag på ressourcer, som kunne være brugt til udbygning af elnettet. Det vil øge forudsigeligheden og medvirke til, at kunderne ikke oplever markante udsving i deres tarifbetalinger.

Når elnettet transporterer strøm fra producenter til forbrugere, vil noget af strømmen uundgåeligt gå tabt undervejs. Det kaldes nettab. Selvom dette tab i Danmark er relativt lavt sammenlignet med andre lande, koster det stadig penge for elnetselskaberne, da de skal købe strøm på markedet for at dække det tabte.

På grund af stigende elpriser i 2022 steg elnettets nettabsomkostninger så hurtigt, at elnetselskaberne ikke i alle tilfælde kunne nå at opkræve de øgede omkostninger over deres tariffer indenfor året. Det skyldes bl.a., at elnetselskaberne skal varsle tarifændringer fire måneder før, de får effekt.

I dag kan elnetselskaberne overføre en underopkrævning til det efterfølgende år via en såkaldt differencesaldo, som ved årsskiftet 2022/2023 højst måtte udgøre 30% af selskabets samlede indtægtsramme. De markant forhøjede nettabsomkostninger vil hos nogle elnetselskaber skabe større differencer i 2022 end de 30%, som reguleringen tillader selskaberne at overføre.

De udgifter, der ligger udover de 30%, kan således ikke dækkes via tarifferne. Det medfører potentielt et betydeligt tab for elnetselskaberne og tager dermed ressourcer væk fra elnetudbygningen.

! Green Power Denmark anbefaler, at differenceloftet ophæves gældende fra og med Forsyningstilsynets indtægtsrammeafgørelser for 2022, der træffes ultimo 2023, så allerede afholdte nettabsomkostninger kan dækkes og ikke forsinker udbygningen af elnettet. Ophævelsen bør gælde for en femårig periode, så differencerne kan opkræves over en længere årrække og kunderne dermed undgår markante tarifændringer.

7) Forenkling af indtægtsrammens håndtering af solceller på boliger og lign.

Green Power Denmark foreslår at gøre indtægtsrammens tilpasning i forbindelse med tilslutning af solceller og andre mindre anlæg til vedvarende energiproduktion nemmere ved at erstatte den nugældende ansøgningsproces med et fast tillæg pr. MW. På den måde kan både Forsyningstilsynet og elnetselskaberne nemmere håndtere det stigende antal mindre anlæg og dermed frigøre ressourcer til hurtig nettilslutning.

Rigtig mange danskere tager ansvar for den grønne omstilling og gavner deres privatøkonomi, når de fx investerer i solceller på deres hustage. Det er meget positivt. Men opblomstringen af solceller på hustage og andre nye, mindre anlæg til vedvarende energiproduktion medfører et øget behov for netforstærkning i tilfælde, hvor der fx ikke er noget forbrug på villavejen, når anlæggene producerer. Elnettets omkostninger hertil skal dækkes ved indtægtsrammeforhøjelse, hvilket i reguleringen i dag kun kan ske pr. ansøgning. Af hensyn til hastigheden i udbygningen er det vigtigt, at indtægtsrammerne kan forhøjes løbende i en standardiseret proces frem for ved individuelle ansøgninger og sagsbehandling for hvert af de mange hundredvis mindre anlæg til vedvarende energiproduktion, der tilsluttes ude på elnettets villaveje.

Elnetselskabernes indtægtsrammer skal fra 2023 forhøjes på ansøgningsbasis, når der gennemføres investeringer i forbindelse med tilslutning af nye anlæg til vedvarende energiproduktion eller opgradering af eksisterende anlæg. Denne reguleringsmekanisme er velegnet til at håndtere store industriskala-anlæg, men egner sig ikke til et meget stort antal mindre projekter. Aktuelt sker der en markant stigning i antallet af netop de mindre anlæg, der primært tilsluttes lavspændingsnettet i forbindelse med eksisterende forbrug, fx solceller på taget af huse, landbrug og erhvervsbygninger. Sektoren forventer en yderligere stigning i antallet af mindre solcelleanlæg, bl.a. som følge af initiativer på EU-plan som REPowerEU og den kommende revision af VE-direktivet.

Historisk har mindre anlæg til vedvarende energiproduktion ofte kunnet tilsluttes i lavspændingsnettet, uden at det medførte et væsentligt behov for forstærkning af elnettet. Dette er ikke længere tilfældet i store dele af Danmark, hvor lavspændingsnettet enten udnyttes ved tæt på maksimal kapacitet, eller hvor den decentrale produktion udfordrer spændingskvaliteten. Derfor opstår der nu et investeringsbehov for elnetselskaberne ved de nye tilslutninger af små anlæg til vedvarende energiproduktion.

Green Power Danmark anbefaler, at indtægtsrammetillæg for tilslutning af mindre anlæg til vedvarende energiproduktion implementeres som et fast tillæg pr. MW. Denne simple og standardiserede håndtering vil ikke påvirke tilslutningsprisen for de mindre anlæg. Hensigten med anbefalingen er alene at skabe en administrativt nemmere regulering, der giver mere gennemsikrelse af investeringsrammer for elnetselskaberne.

8) Offentlige anlægsprojekter skal tage højde for deres omkostninger for elnettet

Green Power Denmark vil forpligte stat og kommuner til at tage hensyn til eksisterende elnetinfrastruktur, når de vedtager nye anlægsprojekter. Formålet er at undgå unødvendige omkostninger for elkunderne og sikre et retvisende billede af samfundsøkonomiske omkostninger ved en given placering af nye projekter.

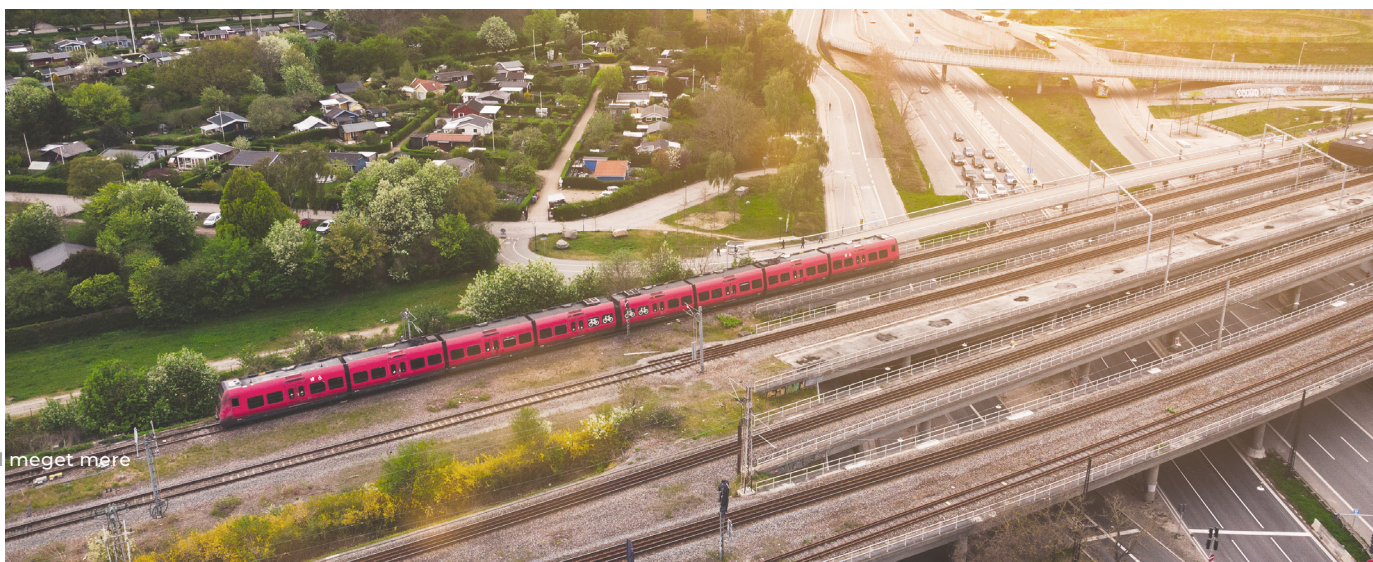
Elnetselskaberne oplever i stigende grad, at det er nødvendigt at flytte kabler under terræn, både i forbindelse med infrastrukturprojekter og andre byggeprojekter i kommunerne. Regningen for disse kabelomlægninger lander dermed meget ofte i sidste ende hos elkunderne. Når kommunerne fx vedtager nye byggeprojekter eller anlægger veje, bliver der ikke taget tilstrækkeligt hensyn til de kabler, der ligger i området, og omkostningerne ved en flytning heraf.

Derfor bør regningen til flytningerne tænkes med hver gang, vi som samfund planlægger nyt. Det giver et mere retvisende billede af de samfundsøkonomiske omkostninger ved en given placering af nye projekter.

Planloven bør i højere grad balancere hensynet til de værdier, der allerede er i jorden, og samtidig skabe plads til fremtidens nye forsyning. Herunder bør planmyndighederne forpligtes til at gå i dialog med elnetselskaberne og dokumentere forventede omkostninger til kabelflytninger, forstærkninger mv., førend en plan kan vedtages.

Manglende planlægning for forsyningsanlæg under terræn risikerer at medføre voldsomme unødvendige omkostninger for elkunderne, som risikerer stigende elregninger.

! Green Power Denmark anbefaler, at planloven fremadrettet præciseres, så planmyndigheden i højere grad er forpligtet til at tage hensyn til kabler og anlæg i jorden, herunder til omkostningerne ved eventuel flytning heraf.

9) Indfør en forenklet proces i ekspropriationssager

Green Power Denmark ønsker at forenkle processen for flytning og genplacering af kabler i jorden ved at forpligte myndighederne til at tage sig af alt i én proces og at accelerere godkendelsesproceduren hos Sikkerhedsstyrelsen.

Når kabler skal lægges i jorden, indgås der som oftest frivillige aftaler med lodsejerne om kablernes placering. I visse tilfælde kan det dog være nødvendigt at gennemføre ekspropriation for at få kabler placeret eller genplaceret. Green Power Denmark ønsker at forenkle processen i ekspropriationssager, så den bliver hurtigere for ledningsejere og lodsejere.

Nogle gange skal kabler flyttes på grund af anlægsprojekter såsom veje og jernbaner, og i disse tilfælde vil der kunne være tale om to ekspropriationsprocesser. Først i forbindelse med at flytte kabler, der hvor der skal anlægges ny infrastruktur, og dernæst i forbindelse med at finde en ny placering til disse kabler.

Nogle gange vil disse ekspropriationssager blive forestået af anlægsmyndigheden i én og samme proces og andre gange i to forskellige processer af henholdsvis anlægsmyndigheden og ledningsejer.

Der kan opnås en forenklet proces, hvis der sikres hjemmel til, at det altid er anlægsmyndighedens forpligtelse også at finde genplacering til de net, der skal flyttes på grund af et anlægsprojekt. En forenklet proces vil have betydning for hastigheden for genetablering af elnettet i anlægsprojekter, som kan have betydning for hastigheden i den øvrige udbygning af elnettet. Samtidig vil en forenklet proces alt andet lige også være en betydelig fordel for lodsejer.

Når elnetselskaberne har behov for at ekspropriere, er det Sikkerhedsstyrelsen, der efter elsikkerhedsloven skal give tilladelse til, at der iværksættes ekspropriationsproces på elforsyningslovens område, hvor det fx er Klima- Energi- og Forsyningsministeriet eller Transportministeriet, der giver tilladelse på andre retsområder såsom efter lov om Energinet og jernbaneloven. Det opleves, at Sikkerhedsstyrelsens administration generelt er mere detaljeorienteret og dermed mere tidskrævende sammenlignet med andre myndigheder, der foretager en mere overordnet prøvelse.

! Green Power Denmark anbefaler, at anlægsmyndigheden ved ekspropriering af et areal, hvor der ligger kabler, som skal flyttes, skal have klar hjemmel til også at finde et nyt areal til at genplacere disse kabler ved én og samme ekspropriationsproces. Dermed kan der opnås klarhed om alle nødvendige arealer, hvormed ledningsejere hurtigere kan finde genplacering.

Green Power Denmark anbefaler at forkorte sagsbehandlingstiden hos Sikkerhedsstyrelsen, når der skal gives tilladelse til ekspropriation til elnet, så disse prøvelser i højere grad svarer til det, der gælder for Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Transportministeriet.

10) Udnyt Energinets mulighed for at afvige fra Energistyrelsens analyseforudsætninger, når det kan øge hastigheden

Green Power Denmark foreslår, at eltransmissionsnettet i lighed med eldistributionsnettet udbygges på forkant med elektrificeringen. Energinet skal i højere grad bruge mulighederne i den eksisterende lovgivning til fleksibelt at planlægge nye investeringer i eltransmissionsnettet, når der vurderes at være en fremtidig efterspørgsel, og ikke alene tage udgangspunkt i Energistyrelsens overordnede og årlige analyseforudsætninger.

Kapacitet i eltransmissionsnettet er en forudsætning for udbygningen af eldistributionsnettet, fordi eltransmissionsnettet transporterer strømmen på tværs af landsdele, fx fra områder med overskud af produktion til områder med meget forbrug.

Energinet står foran en eksplosiv udbygning af eltransmissionsnettet, for i 2030 er det forventningen, at der vil blive produceret ca. 108 TWh grøn strøm i Danmark mod ca. 23 TWh i dag. Samtidig vil forbruget af strøm stige fra ca. 38 TWh i dag til hele 72 TWh, når årtiet er omme. Energinet skal med andre ord trække elkabler, rejse master og bygge transformatorstationer i et markant højere tempo end hidtil.

I dag offentliggør Energinet justerede planer for udbygningen af eltransmissionsnettet hvert andet år i sin langsigtede udviklingsplan. Udviklingsplanen skal primært baseres på Energistyrelsens analyseforudsætninger, der udkommer én gang om året og beskriver den forventede fremtidige udvikling i produktion af vedvarende energi og elforbrug og afspejler nye politiske aftaler.

Lovgivningen⁵ giver imidlertid Energinet mulighed for at udnytte sin opdaterede viden fra at være 'ude i marken' ved at afvige fra analyseforudsætningerne og ved løbende at kunne justere den offentliggjorte planlægning gennem tillæg til de langsigtede udviklingsplaner. Det er hidtil kun benyttet enkelte gange, fx i planlægning af netudbygninger i Nordjylland og på Lolland.

Energinets begrænsede brug af muligheden for fleksibel planlægning bringer eltransmissionsnettet unødvendigt på bagkant med den hastigt stigende efterspørgsel og påkrævede udbygning.

! Green Power Danmark anbefaler, at Energinet øger hastigheden og niveauet af investeringer i eltransmissionsnettet. Det kan bl.a. ske ved i højere grad at udnytte den eksisterende lovgivnings muligheder for at begrunde afvigelser fra Energistyrelsens analyseforudsætninger i udbygningsplanlægningen og for at lave løbende tillæg til den langsigtede udviklingsplan, så investeringsplanerne til enhver tid afspejler den aktuelle udvikling i forventningerne til samfundets elektrificering og de nyeste politiske mål.

⁵ Bekendtgørelse om systemansvarlig virksomhed og anvendelse af eltransmissionsnettet mv. § 12 stk. 4 (BEK nr. 1067 af 28/05/2021).

11) Gør ventetiden kortere på miljøgodkendelser til eltransmissionsnettet

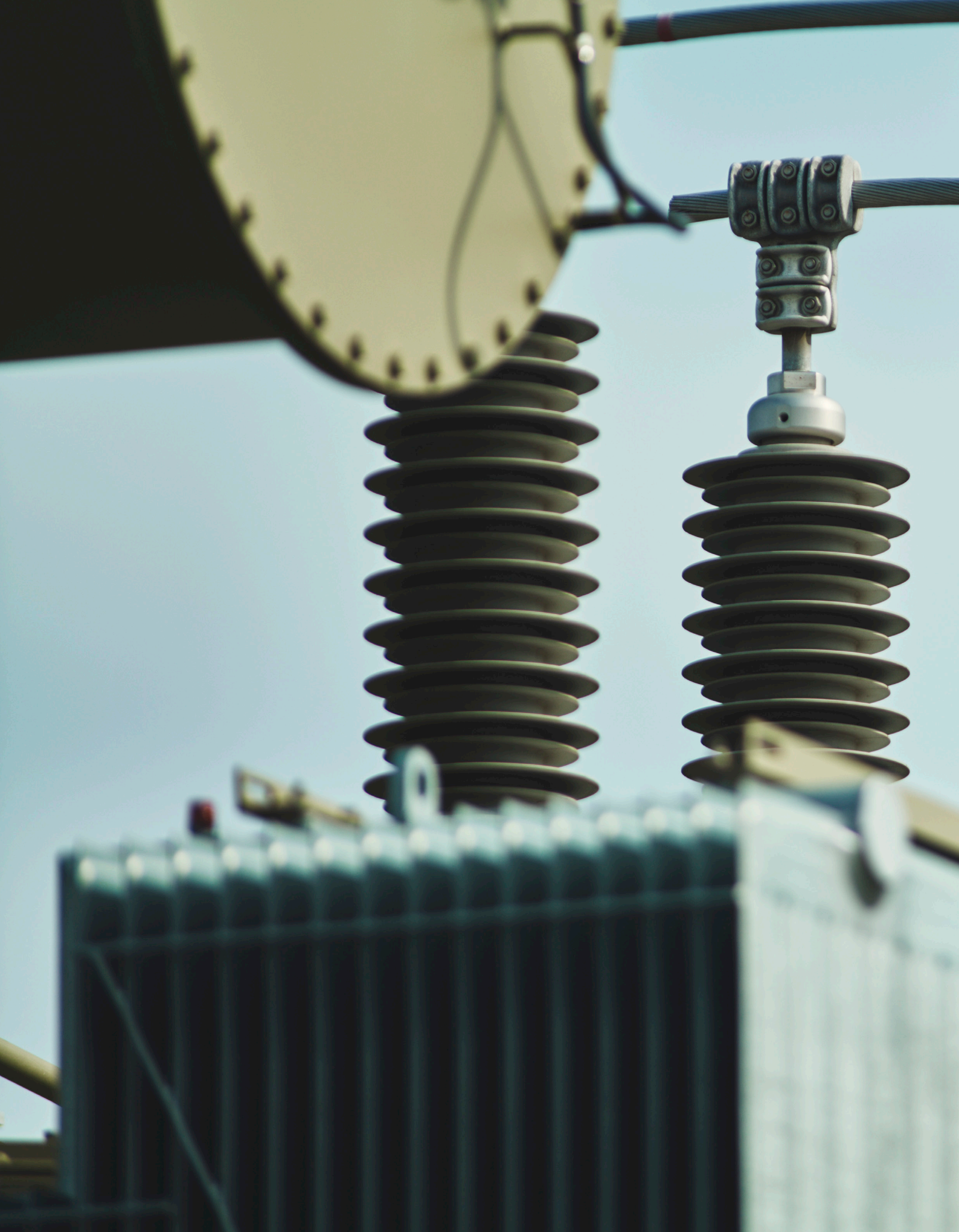
Green Power Denmark ønsker at gøre det nemmere og mere omkostningseffektivt for Energinet og elnetselskaberne hurtigt at tilslutte nye vindmøller, solceller og Power to X-anlæg m.m. ved at fjerne unødigt bureaukrati ifm. miljøvurderinger ved udbygning af eltransmissionsnettet.

At etablere nye transformerstationer og ledninger i eltransmissionsnettet forudsætter omfattende miljøundersøgelser og godkendelser, der kan tage flere år at gennemføre. Det er helt nødvendigt for at sikre, at den nye infrastruktur er i harmoni med omgivelserne og ikke skader miljøet. Men det er til gengæld helt unødvendigt, at en stor del af ventetiden p.t. skyldes en langsommelig sagsbehandling mellem forskellige offentlige myndigheder.

EU har for nylig vedtaget en såkaldt nødretsforordning om udbredelsen af vedvarende energi, som bl.a. gør det politisk muligt at optimere miljøvurderingsprocessen ifm. elnetudbygning til produktion af vedvarende energi, fx ved at udarbejde overordnede miljøgodkendelser for energiparker, som efterfølgende kan anvendes af alle kommende projekter og tilhørende nødvendig infrastruktur i det konkrete område. Ved at udnytte EU-reglerne fuldt og effektivisere den offentlige sagsbehandling kan eltransmissionsnettet udbygges hurtigere, så produktionen af strøm fra vindmølle- og solcelleparker kommer ud til forbrugere i tide.

! Green Power Denmark anbefaler, at processen for miljøvurderinger ifm. anlæg i eltransmissionsnettet kortlægges og optimeres på tværs af relevante ministerier og styrelser. Det bør besluttet politisk, at mulighederne i EU's nødretsforordning for optimeret miljøvurdering skal udnyttes fuldt ud.

Green Power Denmark
+45 35 30 04 00
info@greenpowerdenmark.dk

- @GreenPowerDK
- Green Power Denmark
- greenpowerdenmark

© Green Power Denmark 2023

